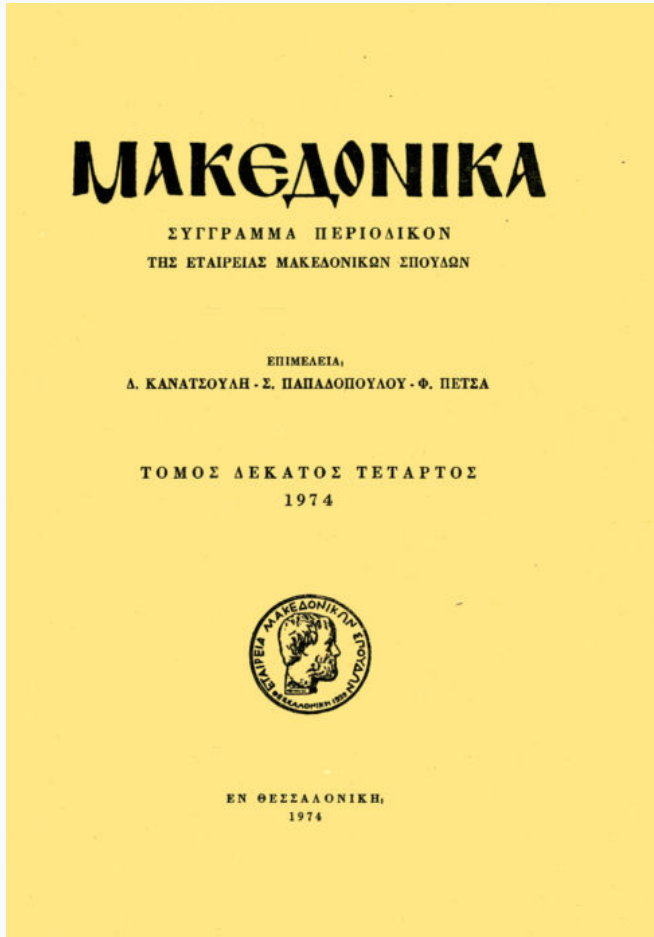

Μακεδονικά

Τόμ. 14, Αρ. 1 (1974)

Ο εκ Καστοριάς Νεομάρτυς Ιάκωβος: (1η Νοεβρίου 1519)

Απόστολος Αθ. Γλαβίνας

doi: [10.12681/makedonika.560](https://doi.org/10.12681/makedonika.560)

Copyright © 2014, Απόστολος Αθ. Γλαβίνας

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Γλαβίνας Α. Α. (1974). Ο εκ Καστοριάς Νεομάρτυς Ιάκωβος: (1η Νοεβρίου 1519). *Μακεδονικά*, 14(1), 40–49.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.560>

Ο ΕΚ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ ΙΑΚΩΒΟΣ*
(† 1η Νοεμβρίου 1519)

Κατήγετο ἔκ τινος χωρίου, κειμένου πλησίον τῆς Καστορίας¹ καὶ ἑκα-
λεῖτο Ἰωάννης. Οἱ γονεῖς του, Μαρτίνος καὶ Παρασκευή, πτωχοί, ἄσημοι,
ταπεινοί, σεμνοὶ καὶ ἀμαθεῖς, πλὴν τοῦ Ἰακώβου εἶχον καὶ ἕτερον υἱόν. Εἰς
αὐτοὺς ἐμοίρασαν τὴν περιουσίαν των. Ὁ Ἰακώβος ἦτο βοσκός, ἰδιώτης καὶ
ἀγράμματος, εἰς ὀλίγον ὄμως χρόνον ἐπλούτισε. Διὰ τοῦτο ἐφθονήθη ἀπὸ
τὸν ἀδελφόν του, ὅστις τὸν διέβαλεν εἰς τὸν κριτὴν ὡς εὐρόντα θησαυρόν.
Ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου ἠναγκάσθη ὁ Ἰακώβος νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν πα-
τρίδα του καὶ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἐμπορευόμενος πρό-
βατα καὶ κρέας, κατόπιν ἀδείας τοῦ σουλτάνου². Τὸ ἐμπόριον τὸν κατέστησε
πλούσιον καὶ ὀνομαστόν, κυρίως εἰς τὰς παραδουναβίους χώρας. Κάποιαν
ἡμέραν ἤκουσεν ἀπὸ ἀσεβῆ Ἀγαρηνὸν ἄρχοντα, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὁποίου
ἦτο προσκεκλημένος, ὅτι ὁ Πατριάρχης Νήφων ἐθεράπευσε τὴν βασιανίζο-
μένην ἀπὸ τὸν δαίμονα γυναῖκα του. Τότε ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ ἴδῃ τὸν
Πατριάρχην. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐπεσκέφθη τὸν Πατριάρχην, ζητῶν νὰ ἐξο-
μολογηθῇ εἰς αὐτόν. Ἡ ἐπίσκεψις αὕτη συνετέλεσεν ὥστε νὰ αὐξάνῃ ἔκτοτε

* Τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν βίον τοῦ Νεομάρτυρος Ἰακώβου σύντομα στοιχεῖα ἀποτελοῦν
περίληψιν τοῦ μακροῦ βίου τοῦ Ἁγίου, ὅστις ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον κατὰ τὸ ἔτος 1894
ὑπὸ τοῦ Δημητρίου Λουκοπούλου καὶ ἀργότερον εἰς τρεῖς ἐκδόσεις κατὰ τὰ ἔτη 1952,
1966 καὶ 1973 ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Χαραλάμπους Βασιλοπούλου, περιελήφθη δὲ εἰς
τοὺς Συναξαριστὰς Κωνσταντίνου Δουκάκη καὶ Βίκτωρος Ματθαίου.

1. Εἰς τὸ Συναξάριον τοῦ Ἁγίου, τὸ ὁποῖον περιλαμβάνεται εἰς τὴν πρὸς τιμὴν του
Ἀκολουθίαν, ἀναφέρεται ἡ πατρίς του: «Ἐφν μὲν (ὁ Ἰακώβος) ἔκ τινος χωρίου πολυχνίου
λεγόμενου Βοσβονδάδες κειμένου εἰς τὰ τῆς Ἀνακτοροπόλεως καὶ Ἰλλυρικοῦ ὄρια περὶ-
που ὑπὸ τοὺς πρόποδας τοῦ Ἰστροβίου καλουμένου ὄρους, ἐν τοῖς θέμασι τοῦ Πραιτωρίου»,
Ἀκολουθία καὶ Βίος τοῦ Ὁσιομάρτυρος Ἰακώβου τοῦ Νέου τοῦ ἀσκήσαντος
εἰς τὰ ὄρια τῆς ἱερᾶς μονῆς τῶν Ἰβήρων μετὰ ταῦτα δὲ ἐν τῇ σκῆτι τοῦ τιμίου Προδρόμου
τοῦ ἐν Δερβεκίστη Ἀποκοῦρου, τῇ 1520 μαρτυρήσαντος. Ἐπιμελεῖα Δημητρίου Λουκο-
πούλου καὶ δαπάνη τῆς διαλελυμένης μονῆς τοῦ τιμίου Προδρόμου ὅπου καὶ ἤσκησεν,
ἐν Ἀθήναις 1894, σ. 28-29. Ὁ Ἁγίος Ἰακώβος ὁ Νεομάρτυς, Βίος καὶ Ἀκο-
λουθία. Ἐπιστάσις Χαραλάμπους Βασιλοπούλου Ἀρχιμανδρίτου, Ἀθῆναι 1952, σ. 73.

2. Εἰς τὸ Συναξάριον τοῦ Ἁγίου ἀναφέρεται ὅτι ἐγκαταλείψας τὴν πατρίδα του ὁ
Ἰακώβος δὲν μετέβη εὐθὺς εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἀλλὰ ἀπρὸς τὰ τῆς Θεταλίας ὄρια
μεθίσταται, κακεὶ γυναικὶ συζευχθεὶς συνέζη· εἶτα μετ' οὐ πολὺ καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν παρα-
καθεζομένην τῇ Ἀσίᾳ πόλιν ἔρχεται», Ἀκολουθία καὶ Βίος, ἔ.ἀ., σ. 29. Ὁ Ἀ-
γίος Ἰακώβος ὁ Νεομάρτυς, ἔ.ἀ., σ. 73-74.

ἡ πρὸς τὸν Θεὸν πίστις τοῦ Ἰακώβου καὶ ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη. Ἐν τέλει ὁ Ἰάκωβος ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν, ἐμοίρασε τὴν περιουσίαν του, ἦτις ἀνήρχετο εἰς τὸ ποσὸν τῶν 600.000 γροσίων καὶ μετέβη εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος¹. Μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν ὄλων τῶν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει μονῶν, ἔμεινε εἰς τὴν μονὴν Δοχειαρίου, εἰς τὴν ὁποίαν ἐνεδύθη τὸ μοναχικὸν σχῆμα, μετονομασθεὶς Ἰάκωβος. Εἰς τὴν μονὴν Δοχειαρίου παρέμεινε τρία ἔτη. Ἐκεῖθεν μετέβη εἰς τὸ μικρὸν πεπαλαιωμένον μονύδριον τοῦ Τιμίου Προδρόμου, ἄνωθεν τῆς μονῆς τῶν Ἰβήρων². Ὁ Ἰάκωβος ἀνέκτισε τότε τὸ κρημνισμένον ἀπὸ τὰ θεμέλια μονύδριον, παραμεινας εἰς αὐτὸ ἕξ ἔτη, ἔχων ὡς γέροντα τὸν μοναχὸν Ἰγνάτιον. Εἰς τὸ μονύδριον τοῦτο ἦλθεν ὁ μοναχὸς Μαρκιανὸς καὶ ἔγινεν ὑποτακτικὸς του. Διὰ μέσου τοῦ Μαρκιανοῦ ὁ εἰς τὴν μονὴν τοῦ Παντοκράτορος ἀσκητεῦον Θεωνᾶς, μετὰ ταῦτα Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης (†1541)³, ἐπληροφορήθη τὰ τοῦ Ἰακώβου καὶ τῆ μεσιτεῖα τοῦ Μαρκιανοῦ ἐγένετο δεκτὸς εἰς τὴν συνοδείαν τοῦ Ἁγίου. Κατὰ τὸ ἔτος 1517/1518 ὁ Ἰάκωβος μετέβη τῇ συνοδείᾳ τοῦ μαθητοῦ του εἰς τὴν μονὴν τοῦ Βατοπεδίου πρὸς συνάντησιν τοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης Μακαρίου⁴, ὅστις παρὰ τὴν ἀντίθετον κατ' ἀρχὴν γνώμην ἀνεγνώρισε τὴν ἀγιότητα τοῦ Ἰακώβου καὶ ὑπερετίμησεν αὐτόν.

Ἐπιθυμῶν ὁ Ἰάκωβος περισσοτέραν ἡσυχίαν ἐγκατέλειψε τὸ μονύδριον τοῦ Τιμίου Προδρόμου καὶ μετέβη εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ Ἄθωνος. Μεθ' ἑαυτοῦ εἶχεν ἕξ μαθητάς. Εἰς τὴν σκῆτην τοῦ Ἄθωνος δὲν ἔμεινε ἐπὶ πολὺ, διότι ἀπεφάσισε νὰ ἐξέλθῃ τοῦ Ὄρους καὶ νὰ μεταβῇ εἰς τὰ μέρη τῆς Αἰτωλίας. Τὴν Παρασκευὴν τῆς Διακαινησίμου (τοῦ 1518) ἐγκατέλειψε τὸ Ἅγιον Ὄρος μετὰ τῶν μαθητῶν του. Διελθόντες τὰ μέρη τῆς Θεσσαλονίκης, τὸ παρὰ τὸν Ὀλυμπον κάστρον τῆς Πέτρας, τὴν ὁμώνυμον Ἐπισκοπὴν καὶ τὰ Μετέωρα, ἔνθα ἐγνωρίσθη ὁ Ἰάκωβος μετὰ τὸν Μητροπολίτην Τρικάλων Μᾶρκον, ἐφθασαν εἰς τὴν Ναύπακτον, εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Τιμίου Προδρόμου, εἰς τὴν

1. Εἰς τὸ Συναξάριον τοῦ Ἁγίου ἀναφέρεται ὅτι «καθ' ὁδὸν πρὸς τὸ ἅγιον Ὄρος λησταῖς περιπεσὼν, ἀφαιρεῖται πάντα πλὴν τοῦ ζῆν' ἀκαίθην λυτροῦται καὶ εἰς τὸ ἅγιον εἰσέρχεται ὄρος», Ἁκολουθία καὶ Βίος, ἔ.ἀ., σ. 29. Ὁ Ἁγιος Ἰάκωβος ὁ Νεομάρτυς, ἔ.ἀ., σ. 74.

2. Περὶ τῆς Σκῆτης ταύτης βλ. Γερασίου Συμυρνάκη Ἱερομονάχου Ἐσφιγμένιτου, Τὸ Ἅγιον Ὄρος, Ἀρχαιολογία Ὄρους Ἄθω.- Ἱστορικαὶ ἀναμνήσεις ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἄχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν.- Τυπικὰ Ἁγίου Ὄρους.- Καθεστῶτα.- Ἀρχιτεκτονικὴ.- Ἀγιογραφία.- Βιβλιοθήκαι.- Μοναί.- Κεμιήλια.- Ἀπογραφικὴ καὶ λοιπά. Μετὰ 62 εἰκόνων καὶ χάρτου τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἐν Ἀθήναις 1903, σ. 481-482.

3. Περὶ Θεωνᾶ βλ. Ἀποστόλου Ἀθ. Γλαβίνα, Θεωνᾶς Α' ὁ ἀπὸ ἡγουμένου Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης, «Μακεδονικά», τ. 12 (1972), σ. 270-282.

4. Περὶ Μακαρίου βλ. Ἀποστόλου Ἀθ. Γλαβίνα, Μακάριος Παπαγεωργόπουλος ὁ ἀπὸ Κορίνθου Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης (1465; - 12 Ἀπριλίου 1546), «Μακεδονικά», τ. 13(1973), σ. 167-177.

Δερβέκισταν, εἰς τόπον τῆς περιοχῆς Αἰτωλίας, ὅστις λέγεται Ἐπόκουρον¹. Εἰς τὴν μονὴν τοῦ Τιμίου Προδρόμου ἔμειναν ὀλιγώτερον τοῦ ἔτους (1518/1519). Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ παρακινήθεις ὑπὸ τῶν μαθητῶν του νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν μονήν, διότι ἦτο ἀνήλιος, μάλιστα δὲ κατὰ τὸν χειμῶνα, ἀνεζήτησε μετὰ τῆς συνοδείας του τόπον προσηλιακὸν εἰς τὰ μέρη τῶν Ἀθηνῶν. Μὴ εὐρόντες κατάλληλον τόπον ἐπέστρεψαν εἰς τὴν μονὴν τοῦ Τιμίου Προδρόμου τῆς Δερβέκιστης.

Ἡ ἀγαθὴ φήμη τοῦ Ἰακώβου συνετέλεσεν, ὥστε νὰ ἐρχῶνται πρὸς αὐτὸν πολλοὶ χριστιανοὶ ἐξ ὄλων τῶν μερῶν τῆς Αἰτωλίας καὶ τῶν πέριξ αὐτῆς διὰ νὰ ἐξομολογῶνται καὶ νὰ λαμβάνουν τὴν χάριν του. Ὁ Ἀρχιερεὺς ὁμοίως τῆς Ἀρτῆς Ἀκάκιος, παρ' ὅτι κατ' ἀρχὴν ἐδέχθη τὸν Ἰακώβον καὶ τὸν ἔστειλε γράμμα φιλικὸν διὰ νὰ ἐξομολογῆ τοὺς χριστιανούς, ἀπατηθεὶς ἀπὸ μερικὸς ψευδομοναχοὺς, ἐφθόνησε τὸν Ἰακώβον καὶ τὸν ἐπρόδωσεν εἰς τοὺς ἐξουσιαστὰς τοῦ τόπου. Αἱ κατὰ τοῦ Ἰακώβου κατηγορίαι τοῦ Ἀρτῆς Ἀκακίου ἐγιναν γνωσταὶ ὑπὸ τῶν ἀγάδων τοῦ τόπου διὰ γράμματος εἰς τὸν μπάην τῶν Τρικάλων, ὅστις ἀπέστειλε δέκα ὀκτὼ στρατιώτας μὲ σκοπὸν νὰ φέρουν τὸν Ἰακώβον δεμένον εἰς τὰ Τρίκαλα. Ἐκεῖ ὁ μπάης τὸν ἐφυλάκισε μετὰ τῶν δύο μαθητῶν του. Εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰακώβος, ὁ διάκονος Ἰακώβος καὶ ὁ μοναχὸς Διονύσιος ἔμειναν τεσσαράκοντα ἡμέρας. Εὐρισκόμενος εἰς τὴν φυλακὴν, ἔστειλε εἰς τοὺς μαθητάς του ἐπιστολὴν λέγουσαν:

Ἰακώβος δοῦλος Χριστοῦ, τοῖς ἀδελφοῖς μου, τοῖς ἐν Δερβεκίστα, τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ μονῇ τοῦ τιμίου Προδρόμου, χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ Κυρίου παντοκράτορος. Τοῦτο γινώσχετε, ἀδελφοί μου, ὅτι ὁ κόσμος ἐπονήρυσεν, καὶ οἱ λύκοι, ὅπου γράφει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ἐπλήθουν εἰς τὸν κόσμον, καὶ τέκνα μου ἠγαπημένα, ἠξεύρετε πόσην ἀγάπην εἶχα πρὸς σᾶς. Καὶ ἐγὼ χάριτι Χριστοῦ καθ' ἡμέραν σᾶς συνεβούλευον εἰς τὸ καλόν, τώρα ὁμοῦς ἀπόφασις ἦλθεν εἰς ἡμᾶς νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὸν σουλτάνον, καὶ τὸ τέλος ὁ Θεὸς τὸ ἠξεύρει· ὁμοῦς ὅταν μάθητε τὴν τελευταίην μου, μὴ ταραχθῆτε, ἀμὴ ὑπομείνατε ἀνδρείως, ἀδελφοί μου εὐλογημένοι, καὶ τὰς παραδεδομένας ἀκολουθίας ποιήσατε ἡμῖν ἤγγον ὁ καθεὶς σας τὰς τεσσαράκοντα ἡμέρας, καὶ πᾶσαν ἡμέραν ποιεῖτε μετανοίας πενήκοντα· τὰς δὲ τεσσαράκοντα λειτουργίας ποιήσατε ἀπαραίτητως. Ἡμεῖς δὲ, ἐὰν εὐρωμεν παρησίαν εἰς τὸν Θεόν, θέλομεν δεηθῆ δι' ἐσᾶς, ὅπως σᾶς στηρίξῃ ἐν ὁμοιότητι καὶ ἀγάπῃ πνευματικῇ, ἐν δὲ τῷ μέλλοντι αἰῶνι τῆς μερίδος τῶν δικαίων τύχητε. Τὸν δὲ πατᾶ Θεωνῶν νὰ ὑπακούητε ὡς ἐμὲ, καὶ τοὺς λογισμοὺς σας εἰς αὐτὸν ἐξομολογήσθε καὶ μὴ χωρισθῆτε ἀπ' ἀλλήλων, ἀλλ' ὑπομείνατε ὅ,τι διωγμὸς καὶ θλίψεις θέλετε ἔχει. Οὕτω ποιήσατε, ἵνα ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἔλεος εἴη μεθ' ὑμῶν, ἀμὴν.

1. Περί Δερβέκιστης βλ. Δ. Λ (α μ π α δ α ρ ί ο υ), Δερβέκιστα, «Μεγάλη Ἑλληνικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία Παύλου Δρανδάκη», τ. 9, σ. 48 γ.

Ἐκ τῶν Τρικάλων οἱ τρεῖς μετεφέρθησαν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸ Διδυμότειχον, ὅπου εὕρισκετο πρὸς καιρὸν ὁ Σουλτάνος Σελήμ. Εἰς τὸ Διδυμότειχον ἐβασανίσθησαν φρικτῶς τῇ διαταγῇ τοῦ Σουλτάνου. Μετὰ ταῦτα μετεφέρθησαν καὶ πάλιν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ἐνθα ἐβασανίσθησαν ἐπὶ δέκα ἑπτὰ ἡμέρας. Ἐν τέλει οἱ τρεῖς ἄνδρες ἐκρεμάσθησαν. Ὁ Ἰακώβος ἐκρεμάσθη νεκρὸς, οἱ δὲ λοιποὶ δύο παρέδωκαν τὸ πνεῦμα τῶν ἐπὶ τοῦ ἰκρίωματος, τὴν 1ην Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1519¹. Τὰ λείψανά των ἠγόρασαν χριστιανοὶ καὶ τὰ ἐναπέθεσαν εἰς τὸ χωρίον Ἀρβανιτοχώριον, τρία μίλια μακρὰν τῆς Ἀδριανουπόλεως². Οἱ μαθηταὶ τοῦ μετὰ τὸ μαρτύριον τοῦ ὁσίου συνεκεντρώθησαν εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ μετέβησαν εἰς τὴν μονὴν τῆς Σίμωνος Πέτρας.

Τρία ἔτη μετὰ τὸ μαρτύριον τῶν τριῶν Νεομαρτύρων³, τὸ 1522, μέρος τῶν λειψάνων των μετεφέρθη εἰς τὴν μονὴν τῆς Σίμωνος Πέτρας χάριν τῶν μαθητῶν τοῦ Ἁγίου ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν μερῶν τῆς Ἄρτης καταγομένου ἱερέως Νικολάου, ὅστις ἐπισκεφθεὶς τὸν κατοικοῦντα παρὰ τὴν Νικόπολιν, πλησίον τοῦ Δουνάβεως, ἀδελφόν του ἀνεῦρε τὰ ἅγια λείψανα τῶν τριῶν Ἁγίων τεθαμμένα. Οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἁγίου ἔστειλαν τότε τὸν μοναχὸν Θεόφιλον, ὅστις ἔφερε καὶ τὰ λοιπὰ λείψανα τῶν τριῶν Νεομαρτύρων.

Μετ' ὀλίγον οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰακώβου, λαβόντες τὰ λείψανα τῶν τριῶν μαρτύρων, ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὴν μονὴν τῆς Σίμωνος Πέτρας καὶ ἤλθον πλησίον τῆς Θεσσαλονίκης, ἐγκατασταθέντες εἰς τὴν πεπαιωμένην μικρὰν μονὴν τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας (1522), τῆς ὁποίας ἠγούμενος καὶ δεῦτερος κτήτωρ ἐγένετο ὁ Θεωνᾶς⁴.

Ὁ βίος του, ὅστις ἐγράφη ὑπὸ τινος ἀνωνύμου εἰς χρόνους μὴ ἀπέχοντα πολὺ ἀπὸ τὸ μαρτύριον τοῦ Νεομάρτυρος Ἰακώβου⁵, ἐξεδόθη τὸ πρῶτον

1. Κατὰ τὸν Συναξαριστὴν «τῇ πρώτῃ τοῦ Ἄνθεστηριῶνος μηνὸς ἐν τῷ ἐπτάκις χιλιοστῷ εικοστῷ ὀγδῶφ ἔτει ἰνδικτιῶνος ζ» (7028-5508=1519/1520=1 Νοεμβρίου 1519), Ἄκολουθία καὶ Βίος, ἔ.ἀ., σ. 31. Ὁ Ἅγιος Ἰακώβος ὁ Νεομάρτυς, ἔ.ἀ., σ. 75.

2. «σταδίους εἰκοσι» κατὰ τὸν Συναξαριστὴν, Ἄκολουθία καὶ Βίος, ἔ.ἀ., σ. 31. Ὁ Ἅγιος Ἰακώβος ὁ Νεομάρτυς, ἔ.ἀ., σ. 76.

3. Κατὰ τὸν Συναξαριστὴν «μετὰ δύο ἔτη», Ἄκολουθία καὶ Βίος, ἔ.ἀ., σ. 31. Ὁ Ἅγιος Ἰακώβος ὁ Νεομάρτυς, ἔ.ἀ., σ. 76.

4. Βλ. Ἄποστολόλου Ἁθ. Γλαβίνα, Θεωνᾶς Α', ἔ.ἀ., σ. 275.

5. Ὁ Ἅγιος Ἰακώβος ὁ Νεομάρτυς, ἔ.ἀ., σ. 4. Ἀρχιμανδρίτου Χαράλαμπος Βασιλοπούλου, Ὁ Ἅγιος Ἰακώβος ὁ Νεομάρτυς, Ἀθήναι 1973³, σ. 7. Εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Λουκοπούλου, εἰς τὸ τέλος τοῦ βίου τοῦ Ἰακώβου, ἐπισυνάπτονται στίχοι Παναγιώτου τινὸς Ραδοβεσδύτου, (Ἄκολουθία καὶ Βίος, ἔ.ἀ., σ. 95-96, Ὁ Ἅγιος Ἰακώβος ὁ Νεομάρτυς, ἔ.ἀ., σ. 91-92. Ἀρχιμανδρίτου Χαράλαμπος Βασιλοπούλου, Ὁ Ἅγιος Ἰακώβος ὁ Νεομάρτυς, ἔ.ἀ., σ. 73-75) ἐπιθυμῶντος νὰ ἐνδυθῇ τὸ μοναχικὸν σχῆμα καὶ νὰ γίνῃ μιμητὴς τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰακώ-

κατὰ τὸ ἔτος 1894 ὑπὸ τοῦ δημοδιδασκάλου Κεφαλοβρύσου Δημητρίου Λουκοπούλου¹, παρὰ τοῦ ὁποίου «ἀντεγράφη ἀκριβῶς μετὰ τῶν ἐπιδεχομένων διορθώσεων, ἕκ τινος χειρογράφου ἀντιγράφου κ' ἐκείνου ἐκ τοῦ πρωτοτύπου φαίνεται, ὅπερ εὑρίσκετο ἐν τῇ μονῇ τοῦ Τιμίου προδρόμου ἐν Δερβεκίστη τοῦ Ἀποκούρου»². Τὸ χειρόγραφον αὐτὸ ἀφηρέθη κατὰ τὴν διάλυσιν τῆς ἱεράς μονῆς ἐπὶ Ὅθωνος³. «Πολλὰ ἐμόχθησε πρὸς εὑρεσιν αὐτοῦ καὶ ἐξήγαγεν αὐτὸ ἐκ τῶν χειρῶν τῆς ἀμαθείας καὶ τοῦ σκότους καὶ τὰ μάλιστα συνετέλεσεν εἰς τὴν δημοσίευσιν αὐτοῦ» ὁ δήμαρχος Παμφίας Βάσιος Βασιλόπουλος⁴. Ἡ ὥς ἄνω ἔκδοσις τοῦ Δημητρίου Λουκοπούλου εἶναι δυσεῦρετος καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἀρχιμανδρίτης Χαράλαμπος Βασιλόπουλος, εὐρῶν ἐν ἀντίτυπον αὐτῆς, προέβη κατὰ τὸ ἔτος 1952 εἰς πρώτην ἐπανεκδόσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπέφερε τὰς ἀναγκαίας διορθώσεις καὶ ἐχώρισε τὸ κείμενον τοῦ βίου εἰς κεφάλαια καὶ παραγράφους⁵. Ἐξαντληθείσης τῆς πρώτης ταύτης ἐκδόσεως ὁ Βασιλόπουλος προέβη εἰς νέαν ἔκδοσιν μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ δευτέρα αὕτη ἐπανεκδοσις δὲν περιέλαβε τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ἁγίου⁶. Κατὰ τὸ ἔτος 1973 ὁ Ἀρχιμανδρίτης Χαράλαμπος Βασιλόπουλος προέβη εἰς τρίτην ἐπανεκδόσιν τοῦ βίου τοῦ Νεομάρτυρος Ἰακώβου⁷. Ὁ βίος τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου περιελήφθη εἰς τοὺς Συναξαριστὰς τοῦ Δουκάκη⁸ καὶ τοῦ Ματθαίου⁹. Ὁ βίος καὶ ἡ πολιτεία τοῦ Ἰακώβου περιέχεται καὶ εἰς κώδικας τῶν μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἥτοι εἰς τοὺς ὑπ' ἀριθμ. 27 τῆς βιβλιοθήκης τῆς Σκήτης τῆς Ἁγίας Ἄννης (108.27 Χαρτ. 8. XVII.)¹⁰, 25 τῆς μονῆς

βου. Ἡ ἔκφρασις: «Κάμοι τῇ γεγραφότι, ἄγιε, ἴλεών μοι ποίησον» δηλοῖ μᾶλλον τὸν ἀντιγραφέα καὶ ὄχι τὸν συντάκτην τοῦ βίου τοῦ Ἁγίου.

1. Ἀκολουθία καὶ Βίος, ἐ.ἀ., σ. 41-96.

2. Ἀκολουθία καὶ Βίος, ἐ.ἀ., σ. 96. Ὁ Ἅγιος Ἰάκωβος ὁ Νεομάρτυς, ἐ.ἀ., σ. 4.

3. Ἀκολουθία καὶ Βίος, ἐ.ἀ., σ. 96. Ὁ Ἅγιος Ἰάκωβος ὁ Νεομάρτυς, ἐ.ἀ., σ. 4.

4. Ἀκολουθία καὶ Βίος, ἐ.ἀ., σ. 3. Ὁ Ἅγιος Ἰάκωβος ὁ Νεομάρτυς, ἐ.ἀ., σ. 4. Ἀρχιμανδρίτου Χαράλαμπος Βασιλοπούλου, Ὁ Ἅγιος Ἰάκωβος, ἐ.ἀ., σ. 7.

5. Ὁ Ἅγιος Ἰάκωβος ὁ Νεομάρτυς, ἐ.ἀ., σ. 5-50.

6. Ἀρχιμ. Χαράλαμπος Βασιλοπούλου, Ἠγουμένου Ι. Μ. Πετράκη, Ὁ Ἅγιος Ἰάκωβος ὁ Νεομάρτυς, ἔκδοσις Β'. Ἐκδόσεις: Πανελληνίου Ὁρθοδόξου Ἐνώσεως (Π.Ο.Ε.), Ἀθήναι 1966.

7. Ἀρχιμ. Χαράλαμπος Δ. Βασιλοπούλου, Προηγουμένου τῆς Ἱεράς Μονῆς Πετράκη, Ὁ Ἅγιος Ἰάκωβος ὁ Νεομάρτυς, ἔκδοσις 3η. Ἐκδόσεις «Ὁρθοδόξου Τύπου» Κάνιγγος 10, Ἀθήναι 1973.

8. Κωνσταντίνου Χρ. Δουκάκη, Μέγας Συναξαριστής, Μῆν Νοέμβριος, τόμος τρίτος, Ἀθήναι 1952³, σ. 21-61.

9. Βίκτωρος Ματθαίου, Ὁ Μέγας Συναξαριστής τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τόμος ΙΑ', Μῆν Νοέμβριος, Ἀθήναι 1950, σ. 28-64.

10. Σπυρίδωνος Π. Λάμπρου, Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ

Ξενοφώντος (727. 25. Χαρτ. 16. XVIII)¹, 589 τῆς μονῆς τῶν Ἰβήρων (4709. 589. Χαρτ. 4. XVII)² καὶ 161 τῆς μονῆς Παντελεήμονος (5668. 161. Χαρτ. 8 (0,215×0,17). XIX)³. Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμ. 213 χειρόγραφον τῆς μονῆς Παντελεήμονος (5720. 213. Χαρτ. 8. μικρ. (0,19×0,17) XIX.) περιέχεται «Βίος καὶ ὑπόμνημα τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβου τοῦ ἀσκήσαντος εἰς τὰ ὄρια τῆς ἱερᾶς μονῆς τῶν Ἰβήρων καὶ θείας θεωρίας κατατροφήσαντος ἐν τῇ ἱερᾷ σκῆτι τῷ τιμίῳ Προδρόμῳ. Συγγραφεὶς παρὰ τινος ἱερομονάχου δι' ἐπιμελείας καὶ δαπάνης τοῦ πανοσιωτάτου καθηγουμένου Ἀνδρέου τοῦ ἱεροῦ Ῥωστικοῦ κοινοβίου. Ἐν ἀγιῷ ὄρει Ἀθῶ ἐν ἔτει 1891»⁴. Ὁ βίος καὶ ἡ πολιτεία τοῦ Ἀγίου περιέχεται ὁμοίως εἰς τὸν κώδικα ὑπ' ἀριθμ. 5, σ. 36α-63β, τῆς παρὰ τὴν μονὴν τῶν Ἰβήρων Σκῆτης τοῦ Τιμίῳ Προδρόμῳ (560[6] Χάρτ. 29,5×18,5 σσ. 119 σελ. 2 ἔτ. 1874-1881)⁵. Εἰς τὸν ὑπ' ἀριθμ. 4 κώδικα τῆς αὐτῆς ὡς ἄνω Σκῆτης (559[4] χαρτ. 30,52×0,5 φφ. 185 στ. 23 ἔτ. 1692) εἰς τὰς σσ. 2β-3β, περιέχεται μέρος «ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ ἀσκήσαντος εἰς τὰ ὄρια τῆς ἱερᾶς Μονῆς τῶν Ἰβήρων καὶ θείας θεωρίας ἐκεῖ κατατροφήσαντος ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Τιμίῳ Προδρόμῳ»⁶. «Θεωρία ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου ὀσιομάρτυρος Ἰακώβου τοῦ νέου περὶ ἀξίων καὶ ἀναξίων ἱερέων» περιέχεται εἰς τὸν ὑπ' ἀριθμ. 204 κώδικα τῆς μονῆς Παντελεήμονος (5711. 204 Χαρτ. 4 (0,245×0,18) XIX)⁷. Σύνοψιν ἐκ τοῦ κατὰ πλάτος βίου τοῦ Ἀγίου Ἰακώβου περιέλαβεν εἰς τὸ Νέον Μαρτυρολόγιον ὁ μοναχὸς Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης⁸.

Ὁ «Λόγος εἰς τὸν ὀσιομάρτυρα καὶ καθηγητὴν πατέρα ἡμῶν Ἰακώβον τὸν νέον» τοῦ Θεοφάνους μοναχοῦ τοῦ Ἀναστασιώτου, (Ἀρχ.: Πατρικῶν ἡμῖν πλασματῶν ἀσκητικοὶ ἀγῶνες καὶ μαρτυρικὰ σκάμματα φαιδρῶν τὴν εὐφημίαν ἐπικρατῆσαι προτρέπουσιν. Τέλ.: εἰ δ' ἄλλοτε, ἀλλὰ μὴ παραλάτ-

¹ Ἀγίου Ὁρους Ἑλληνικῶν Κωδίκων, τόμος πρῶτος, ἐν Κανταβριγία τῆς Ἀγγλίας 1895, σ. 17α. Ἐν τέλει τοῦ χειρογράφου τοῦ Βίου: «ζροα'. Μαρτίου ια' (=1663).

1. Σπυρίδωνος Π. Λάμπρου, Κατάλογος, τόμος πρῶτος, ἑ.ἀ., σ. 63α.

2. Σπυρίδωνος Π. Λάμπρου, Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἀγίου Ὁρους Ἑλληνικῶν Κωδίκων, τόμος δεύτερος, ἐν Κανταβριγία τῆς Ἀγγλίας 1900, σ. 178α.

3. Σπυρίδωνος Π. Λάμπρου, Κατάλογος, τόμος δεύτερος, ἑ.ἀ., σ. 308α.

4. Σπυρίδωνος Π. Λάμπρου, Κατάλογος, τόμος δεύτερος, ἑ.ἀ., σ. 335α.

5. Λίνου Πολίτη μετ' ἐπιμελείας Μ.Ι. Μανούσακα, Συμπληρωματικοὶ κατάλογοι χειρογράφων Ἀγίου Ὁρους, Θεσσαλονίκη 1973, σ. 242.

6. Λίνου Πολίτη, Συμπληρωματικοὶ κατάλογοι, ἑ.ἀ., σ. 241.

7. Σπυρίδωνος Π. Λάμπρου, Κατάλογος, τόμος δεύτερος, ἑ.ἀ., σ. 328α.

8. Νικόδημου τοῦ Ἀγιορείτου, Νέον Μαρτυρολόγιον ἧτοι μαρτύρια τῶν νεοφανῶν Μαρτύρων τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ διαφόρους καιροὺς καὶ τόπους μαρτυρησάντων. Συναχθέντα ἐκ διαφόρων Συγγραφέων καὶ μετ' ἐπιμελείας ὅτι πλείστης διορθωθέντα, ἐν οἷς καὶ ἱκαναὶ ἀκολουθίαι προσετέθησαν. Ἐκδοσις τρίτη. Διορθωμένη καὶ ἐκ πλείστων λαθῶν ἀπὸ ἀπληγμένη. Ἐπιστάσις: Π. Β. Πάσχου, Ἀθήναι 1961, σ. 38α-44β.

τουσα ἢ μερίς εἶη, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς ιδέας καὶ τάξεως, ἢ δὴ ταῖς ἀναγομέναις ψυχαῖς παρὰ Θεῶ φιλανθρώπως ἀποκεκλήρωται ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ Θεῶ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ προσκύνησις... εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων ἀμήν.), περιέχεται εἰς τὸν κώδικα 221 τῆς μονῆς Κουτλουμουσίου (3224. 221. Χαρτ. 8. XVII)¹.

Ἡ πρὸς τιμὴν τοῦ Ἁγίου Ἀκολουθία ἐξεδόθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Δημητρίου Λουκοπούλου, ὅστις ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος ἐκδότης καὶ τοῦ βίου τοῦ Νεομάρτυρος Ἰακώβου². Ὁ Λουκόπουλος εἰς τὴν ἐκδοσιν τῆς Ἀκολουθίας δὲν εἶχεν ὑπ' ὄψιν του τὸ πρωτότυπον χειρόγραφον, ἀλλ' ἕτερον ἀντίγραφον τοῦ ἔτους 1824, ἐκ τοῦ ὁποῦο ἀντέγραψε τὰ ἐξῆς ἐνδιαφέροντα στοιχεῖα:

«Ἀντεγράφη ἡ παροῦσα ἀκολουθία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτυρησάντων κατὰ τὸ 1824 ἐν μηνὶ Δεκεμβρίῳ διὰ συνδρομῆς τῶν πανοσιωτάτων πνευματικῶν κῦρ Ἰωσήφ, καὶ ἡγουμένου κῦρ Ἀμβροσίου διὰ χειρὸς ξένου τινός, οὗ μέμνησθε πρὸς Κύριον οἱ ἐντυγχάνοντες»³.

Ἐκ τῆς ἐκδόσεως ταύτης τοῦ Λουκοπούλου, ὁ Ἀρχιμανδρίτης Χαράλαμπος Βασιλόπουλος προέβη κατὰ τὸ ἔτος 1952 εἰς ἐπανεκδοσιν τῆς Ἀκολουθίας⁴. Ἡ Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου περιέχεται εἰς τὸν ὑπ' ἀριθμ. 221 κώδικα τῆς μονῆς Κουτλουμουσίου (3294. 221. Χαρτ. 8. XVII)⁵, ὡς ἐπίσης καὶ εἰς τὸν ὑπ' ἀριθμ. 5 κώδικα τῆς Σκήτης τοῦ Τιμίου Προδρόμου (560[5] Χαρτ. 30,5×21 σσ. 119 σελ. 2 ἔτ. 1874-1881)⁶, εἰς τὰς σ. 17α-35β. Ἀκολουθίαν πρὸς τιμὴν τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου συνέταξε καὶ ὁ Ἁγιορείτης μοναχὸς Γεράσιμος Μικραγιαννανίτης⁷.

«Περὶ τοῦ τρόπου τῆς δόσεως τοῦ ἐφεξῆς ἀναφερομένου τιμίου λειψά-

1. Σπυρίδωνος Π. Λάμπρου, Κατάλογος, τόμος πρῶτος, ἑ.ἀ., σ. 301β.

2. Ἀκολουθία καὶ Βίος, ἑ.ἀ., σ. 51-90.

3. Ἀκολουθία καὶ Βίος, ἑ.ἀ., σ. 2. Συνθέτης τῆς Ἀκολουθίας φαίνεται ὅτι εἶναι κάποιος Θεοφάνης, ὄνομα τὸ ὁποῖον δίδουν τὰ ἀρχικά τῶν Θεοτοκίων τοῦ κανόνος τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἁγίου, Ἀκολουθία καὶ Βίος, ἑ.ἀ., σ. 20. Ὁ Ἁγίος Νεομάρτυς Ἰακώβος, ἑ.ἀ., σ. 65. Κατὰ τὸν Σωφρόνιον Εὐστρατιάδην, † Μητροπολίτην πρ. Λεοντοπόλεως, Ἀγιολόγιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐκδοσις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σ. 209α, τὸν βίον καὶ τὴν Ἀκολουθίαν αὐτοῦ συνέγραψεν ὁ ρήτωρ Θεοφάνης, ὁ Θεσσαλονικεὺς, σύγχρονος τοῦ ἁγίου Ἰακώβου.

4. Ὁ Ἁγίος Ἰακώβος ὁ Νεομάρτυς, ἑ.ἀ., σ. 5-40.

5. Σπυρίδωνος Π. Λάμπρου, Κατάλογος, τόμος πρῶτος, ἑ.ἀ., σ. 301β.

6. Λίνου Πολίτη, Συμπληρωματικοὶ κατάλογοι, ἑ.ἀ., σ. 242. Ἐν σ. 63β τοῦ χειρογράφου: «τέλος τῆς ὄλης βιογραφίας καὶ τῆς Ἀκολουθίας ἐν ἔτει 1874».

7. Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου ὁσιομάρτυρος Ἰακώβου τοῦ νέου καὶ τῶν δύο μαθητῶν καὶ συμπαρτῦρων αὐτοῦ Ἰακώβου καὶ Διονυσίου ψαλλομένη τῇ α' Νοεμβρίου. Ποιηθεῖσα ὑπὸ Γερασίμου μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου, Ὑμνογράφου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἐκδίδεται προνοία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος Κωνσταντίνου, ἐν Ἀθήναις 1971.

νου τοῦ ἁγίου Ὁσιομάρτυρος Ἰακώβου, δι' οὐ ἀναφέρει καὶ τὸ ἰδιόχειρον γράμμα τοῦ Θεσσαλονίκης κῦρ Δαμασκηνοῦ, ὅπου καὶ ἡ Πανιερότης του μετὰ τοῦ ἐπισκόπου Ἀρδαμερίου κῦρ Διονυσίου, ἐμεσίτευσαν διὰ τὴν δοθῆ εἰς ἡμᾶς, καὶ ἀναφέρει κατὰ πλάτος· τὸ ὁποῖον γράμμα εὑρίσκεται εἰς τὸ ἅγιον Βῆμα τοῦ Κυριακοῦ ἔνδον τοῦ Σεντουκίου» διαλαμβάνει ὁ κωδιξ 6 (561[6] Χάρτ. 29,5×18,5 σσ. 66 ἔτ. 1898 κ.έ.) τῆς Σκήτης τοῦ Τιμίου Προδρόμου¹, εἰς τὰς σελ. 1-3. Τὸ κείμενον τοῦτο ἔχει ὡς ἐξῆς:

Ἐπειδὴ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ Μοναστηρίου τῆς ἁγίας Ἀναστασίας τοῦ πρὸς τῇ Θεσσαλονίκῃ κειμένου, ἐδωρήθη εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς ἱερὰν Σκήτην τοῦ Τιμίου Προδρόμου, ἐν τεμάχιον ἅγιον λείψανον ἀπὸ τὸ τίμιον κατωσάγονον τοῦ ἁγίου Ὁσιομάρτυρος Ἰακώβου, τοῦ εἰς τὴν αὐτὴν ἡμῶν Σκήτην προασκήσαντος· διὰ τοῦτο μᾶς ἐζήτησαν καὶ οἱ ἐν ἐκείνῃ τῇ Μονῇ ἐνασκούμενοι ὁσιώτατοι Πατέρες, ὅπως εἰς τὴν Ἀγρυπνίαν ὅπου ἐπιτελούμεν ἡμεῖς ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς Κυριακῷ, εἰς τὴν μνήμην αὐτοῦ τοῦ ὁσιομάρτυρος, μνημονεύομεν καὶ τῆς ἀδελφότητος ἐκείνου τοῦ Μοναστηρίου· ἡ δὲ δόσις τοῦ τοιούτου ἁγίου λειψάνου παρ' ἐκείνων τῶν Πατέρων, ἐγένετο μὲ τὸν ἐξῆς τρόπον: Ἐπειδὴ ἡ Σκήτη ἡμῶν ἀπῆλυσεν εἰς πολλὴν καιρὸν τοὺς ἀσκητικὸς ἐκείνου ἀγῶνας καθὼς ὁ βίος του ἱστορεῖ, ἔμαθε δὲ καὶ ὅτι εἰς τὸ διαληφθὲν Μοναστήριον εὑρίσκονται τὰ σεβάσματά του λείψανα, ἐλάβομεν πόθον νὰ ἀποκτήσωμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν Σκήτην ἡμῶν, μέρος τῶν ἐκείνου θείων λειψάνων· καὶ λοιπὸν ἐγράψαμεν εἰς τοὺς Πατέρας, παρακαλοῦντες αὐτοὺς νὰ μεταδώσουν καὶ εἰς ἡμᾶς ἀπὸ ἐκείνου τὸν ἱερὸν θησαυρὸν· ἐν ᾧ δὲ ἐπιούμεθα τὴν τοιαύτην πρὸς αὐτοὺς παράκλησιν, θεία νεύσει τοῦ αὐτοῦ ἁγίου, εὐρέθησαν ἐκεῖ εἰς αὐτὸ τὸ ἅγιον Μοναστήριον, ὁ πρῶην Θεσσαλονίκης κῦρ Δαμασκηνός, καὶ ὁ Ἀρδαμερίου κῦρ Διονύσιος, οἱ ὁποῖοι ὄντες γνώριμοι μὲ τινὰς ἀδελφὸς ταύτης τῆς Σκήτῆως ἡμῶν, τοὺς κατέπεισαν ἐκείνους τοὺς Πατέρας (καὶ μὴ βουλομένους εἰς τὰς ἀρχὰς) νὰ στέρξωσι τὴν δόσιν, προβάλλοντες εἰς ἐκείνους ὅτι δίκαιον εἶναι νὰ εὑρίσκειται καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν Σκήτην μέρος ἐκείνου τῶν λειψάνων, διὰ τοὺς ἀσκητικὸς ἀγῶνας ὅπου πρὸ τοῦ μαρτυρίου του ἐνταῦθα ἐτέλεσεν· καὶ λοιπὸν ἐστάλη εἰς ἡμᾶς καὶ εὑρίσκεται προσκυνούμενον, ἡμεῖς δὲ πάλιν μνημονεύομεν ὡς ἐζήτησαν κατ' ἔτος πάντοτε εἰς τὴν Ἀγρυπνίαν τοῦ ἁγίου, οὕτως· Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ ἐλέους, ζωῆς, εἰρήνης, ὑγείας, σωτηρίας, ἐπισκέψεως, συγχωρήσεως, καὶ ἀφέσεως ἁμαρτιῶν τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ τῶν κατοικούντων ἐν τῇ ἁγίᾳ Μονῇ τῆς ἁγίας Ἀναστασίας ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν.

Στοιχεῖα περὶ τοῦ Νεομάρτυρος Ἰακώβου εὑρίσκει τις εἰς τὸν Συναξαριστὴν τῶν δώδεκα μηνῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου², εἰς τὴν

1. Λίνου Πολίτη, Συμπληρωματικὸν κατάλογοι, ἔ.ἀ., σ. 243.

2. Συναξαριστὴς τῶν δώδεκα μηνῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ. Πάλαι μὲν Ἑλληνιστὶ συγγραφεῖς

ἀσματικὴν ἀκολουθίαν καὶ τὸ ἐγκώμιον τῶν ἐν Ἁγίῳ Ὁρει διαλαμψάντων Πατέρων τοῦ αὐτοῦ Νικοδήμου¹, εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέχρι τοῦ 1811 ἔτους ὑπὲρ τῆς χριστιανικῆς πίστεως μαρτυρησάντων² καθὼς καὶ εἰς τὰς μελέτας καὶ ἄρθρα τῶν Delehaye³, Petit⁴, Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου⁵, Σωφρονίου Εὐστρατιάδου⁶, Γερασίμου Μικραγιαννανίτου⁷, Meinardus⁸, Ἀναστασίου⁹ καὶ Περαντώνη¹⁰.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΘ. ΓΛΑΒΙΝΑΣ

ὑπὸ Μαυρικίου, διακόνου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, τῷ δὲ 1819 τὸ δεύτερον μεταφρασθεὶς ἀμέσως ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ χειρογράφου Συναξαριστοῦ, καὶ μεθ' ὄσης πλειστάς ἐπιμελείας ἀνακαθαρθεὶς, διορθωθεὶς, πλατυθεὶς, ἀναπληρωθεὶς, σαφηνισθεὶς, ὑποσημειώσσει διάφοροι καταγλαῖσθεὶς, ὑπὸ τοῦ μακαρία τῇ λήξει Νικοδήμου Ἀγιορείτου. Νῦν τὸ τρίτον ἐπεξεργασθεὶς ἐκδίδεται ὑπὸ Θ. Νικολαΐδου Φιλαδελφῆος. Τόμος πρῶτος. Περτέχων τοὺς μῆνας Σεπτέμβριον, Ὀκτώβριον, Νοέμβριον, Δεκέμβριον, Ἰανουάριον καὶ Φεβρουάριον, Ἀθήνησι, σ. 181β-182α.

1. Ἀκολουθία ἀσματικὴ καὶ ἐγκώμιον τῶν Ὁσίων καὶ Θεοφόρων Πατέρων ἡμῶν τῶν ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὁρει τοῦ Ἁθῶ διαλαμψάντων. Συγγραφέντα μὲν ὑπὸ τοῦ ἐν μοναχοῖς ἐλαχίστου Νικοδήμου Ἀγιορείτου προτροπῇ καὶ ἀξιώσει τῆς Ἱερᾶς καὶ κοινῆς Συνάξεως πάντων τῶν Μοναστηριακῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους Πατέρων νῦν δὲ πρῶτον τύποις ἐκδοθέντα ὑπὸ τοῦ Τυπογράφου Γεωργίου Μελισταγοῦς. Διὰ συνδρομῆς τῆς Σεβασμίας ὀμηγύρεως τῶν ἐν Ἁθῶ Πατέρων. Εἰς κοινὴν τῶν Μοναχῶν, καὶ πάντων τῶν Ὀρθόδοξων Λαϊκῶν Χριστιανῶν ὠφέλιαν, ἐν Ἑρμούπολει, ἐκ τῆς τυπογραφίας Γ. Μελισταγοῦς Μακεδόνας, 1847, σ. 91-92.

2. Κ. Ν. Σάθα, Μεσαιωνικὴ βιβλιοθήκη, τόμος Γ', ἐν Βενετίᾳ 1872 (Ἀθήναι 1972), σ. 605.

3. Hippol. Delehaye, Greek Neomartyrs, «The Constructive Quarterly», τ. 9 (1921), σ. 701 κ.έ.

4. Louis Petit, Bibliographie des Acolouthies grecques, Bruxelles 1926, σ. 106-107.

5. Ἀρχιεπισκόπου † Χρυσοστ. Παπαδοπούλου, Οἱ Νεομάρτυρες, ἐκδοσις Γ'. Εἰσαγωγή, Σημειώσεις, Ἐπιμέλεια: Ἰωάννου Χρ. Κωνσταντινίδου, Ἀθήναι 1970, σ. 40-41.

6. Σωφρονίου Εὐστρατιάδου, † Μητροπολίτου πρ. Λεοντοπόλεως, Ἀγιολόγιον, ἔ.ἀ., σ. 208β-209α.

7. Γερασίμου Μικραγιαννανίτου, Ἰάκωβος, «Θρησκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια», τ. 6, στ. 639-640.

8. Otto Meinardus, The Saints of Greece, Athen 1970, σ. 101.

9. Ἰωάν. Ἀναστασίου, Νεομάρτυρες τῆς Μακεδονίας. Ὁ ἅγιος Ἰάκωβος ἀπὸ τὴν Καστοριά καὶ ὁ ἅγιος Μακάριος, «Ὀρθόδοξος Ἐπιστασία» Κατερίνης, τ. 17 (1971), σ. 65β-66α.

10. Ἰωάννου Θ. Περαντώνη, Λεξικὸν τῶν Νεομαρτύρων (Οἱ Νεομάρτυρες ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς ΚΠόλεως, μέχρι τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ δούλου Ἐθνους), τόμος δεύτερος, ἐν Ἀθήναις 1972, σ. 210-215.

RÉSUMÉ

Apostolos Glavinias, Saint Jacques le Néomartyr de Kastoria.

Au début de cette étude, l'auteur donne un court résumé de la vie de Jacques le Néomartyr, en s'appuyant sur sa vie longue, laquelle se publia pour la première fois en 1894.

Puis, on se rapporte aux publications faites sur la vie du Néomartyr en mentionnant les manuscrits du Mont Athos lesquels contiennent et décrivent la vie et l'action du Saint.

Ensuite on se rapporte aux publications de l'office du Saint et aux manuscrits du Mont Athos où il se retrouve.

Encore on ajoute un texte inédit où on peut lire la description et la façon du transport d'une partie des reliques du Saint, qu'il a eu lieu du monastère de Sainte Anastasie à la scète de Saint Prodomé près du monastère d'Iviron.

Enfin on se réfère à des articles et à des études où on peut trouver des éléments concernant le Néomartyr.